

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 15 Ianuarie st. v.

Este un hodorigit cal de bătaie al adversarilor români ai „Tribunei“, că „Institutul tipografic“ s'a înființat în vederea unui câștig material. A ăis-o această Metropolitul Miron în mai multe rânduri atât în „Telegraful Român“, cât și în discursuri rostite la deosebite ocazii, a ăis-o dl Partenie Cosma de câte-ori au găsit vre-o ocaziune de a se pronunța asupra lucrării noastre, a ăis-o dl Dr. Aurel Mureșianu când cu regretabila neînțelegere ce se ivise între d-sa și noi, o spun aderenții Episcopului Meșianu, o ăic în sfârșit toți aceia, care ar voi ca frații nostri români să nu ne spriginească și ca „Institutul tipografic“ să ajungă cât mai curând a sista plățile.

Și dacă Români, chiar Români o ăic aceasta, s'ar pute oare să nu o ăică Maghiarii? Dacă arhierii români și alți oameni cu oare-care influență la Români persecută pe cei ce ne spriginesc, ba chiar și pe cei ce cetesc „Tribuna“ ori biblioteca „Tribunei“, s'ar pute oare ca Maghiarii să nu-i considere drept nise trădători de patrie?

Nu ne prinde dar' mirarea, dacă ne vin adese-ori plângeri, că cetitorii „Tribunei“ au avut supărări, pentru-că au fost surprinși cu „Tribuna“ ori cu vre-o broșură din biblioteca „Tribunei“ în mână, și cu atât mai puțin ne mirăm, dacă colegii nostri maghiari foarte adese-ori scot la iveală folioasele materiale ale întreprinderii noastre.

Parola a fost dată de Români; Maghiarii se folosesc numai și ei de ea.

Astfel cetim în numărul dela 26 Ianuarie al ăiarului „Kolo zsvár“ următoarele:

„Ăiarul ultraist din Sibiu e tot cel vechiu, și precum se vede, nici n'are să se îndrepteze, cătă vreme va fi un Român în adevăr ostentor, care își va risipi paralele pe această foaie ce agitează, ca să-și câștige pâinea de toate ăilele. Se înțelege domni ăcționari dela „Institutul tipografic“ cer dividende și camete!“

Lăsăm incurcată cestiunea, dacă „domni dela „Institutul tipografic“ cer ori

nu dividende și camete, și încă mai incurcată cestiunea, dacă le și primesc ori nu. Stăruim numai asupra lucrului, că este o mare onoare pentru Români din Ardeal, când se constată, că o întreprindere cum este a „Institutului tipografic“, aduce „dividende“ și „camete“, cu toate că ăă „lefuri“ splendide, un lucru, pe care l-a constatat dl Partenie Cosma.

Mai mare încă e onoarea ce ni se face nouă, celor ce lucrăm aici ori conducem lucrările, căci fără îndoeală mare este meritul de a fi știut să lucrăm și să conducem lucrările astfel, ca să luăm „lefuri splendide“ și cu toate acestea să mai putem da și „dividende“ și „camete“.

E, în sfârșit, un mare succes politic pentru partidul nostru, când adversarii nostri recunosc, că „Tribuna“ nu numai se poate susține, ci mai ăă totodată și „dividende“, și „camete“, căci prin aceasta se recunoaște, că ideile și tendențele exprimate în coloanele „Tribunei“ sânt împărtășite de un mare partid.

Este în adevăr mare succesul nostru. Aici în țeara aceasta, unde încercările literare n'au putut reuși, ci s'au susținut, cât s'au susținut, numai cu sacrificii mari, noi nu numai am reușit cu întreprinderea noastră, dar' am obținut totodată și lefuri splendide, și dividende, și camete.

Durere numai, că nu e tocmai așa. Ni-ar veni foarte mult la socoteală, ca așa să fie, prea mult am dorî să ne putem împodobi cu asemenea succese, — dar' n'am fi oameni de bună credință, dac'am face-o aceasta.

Adevărul este numai, că nimeni încă nu s'a bucurat în țeara aceasta de spriginul și de bunăvoința Românilor, cum ne bucurăm noi. Acest sprigin însă el singur nu e îndestulitor pentru susținerea unei întreprinderi, cum este a „Institutului tipografic“. Români sânt oameni săraci, timpurile sânt grele și publicul cetitor român e încă prea mic, pentru-ca o întreprindere literară să se poată susține

fără de jertfe însemnate, jertfe de bani, și jertfe de muncă.

Cu toate aceste trei ani se împlinesc și nu s'au realizat prevederile aceloră, care erau siguri, că în timp de doi ani „Institutul tipografic“ va deveni insolubil.

N'are să devină nici odată insolubil.

Cu un capital de 40.000 fl., numai patru-deci de mii de floreni, noi am lucrat timp de trei ani de ăile, am întemeiat un ăiar răspândit și prețuit de foarte largi cercuri și ca organ politic, și ca factor literar, am creat o bibliotecă poporală de aproape o sută de mii de exemplare, am înzestrat literatura cu un bun dicționar român-german și german-român, care el singur a mistuit preste 6000 fl. și am înființat o tipografie, care reprezintă o valoare de preste 30.000 fl. și care va tipări foarte ieftin produsele noastre literare după-ce se va fi început amortisarea capitalului.

Într'un cuvânt, „Institutul tipografic“ este ăă, după trei ani, o firmă sigură și solidă, care se bucură de toată încrederea publicului și care odată va aduce neapărat „cametele“ și „dividendele“, dacă nu pentru ăcționari, pentru cei ce ostenesce ca muncitori literari.

Ei bine, cum?

Le vom spune și colegilor nostri din Cluj și amicilor lor români, care este secretul succesului nostru.

E jertfa de bună voie!

Partea cu deservire mare din lucrarea ce se sevirsesce aici la noi este munca gratuită: unii au dat banii lor muncii, pentru-ca să le dea celorlalți puțința de a munci gratuit. Biblioteca „Tribunei“ întreagă e contribuțiune de bună voie a puterilor noastre literare pentru luminarea poporului și pentru crearea unui mare public cetitor român. Tot astfel și „Tribuna“. Unii au pus banii, ear' alții munca lor: resplata va urma de sine după-ce se va fi creat publicul cel mare, după-ce va fi străbătut lumina. Acela, care are din' ce să trăească, lucrează aici

la noi gratuit și nimănui nu i-se ăă mai mult decât ceea-ce este neapărat ca a ăă pentru acoperirea trebuințelor lui ăilnice.

Și de aceea noi avem dreptul de a le ăice Românilor, cum le-am ăis în articolul despre care vorbesce „Kolo zsvár“: „Nu v ătemeți de Maghiari, nu-i urii pentru-că v ăuresc ei pe voi, ci muncii în sudoarea feții voastre și păstrați roadele muncii voastre pentru copiii vostri. Un trădător e ăă cu neamul seu Românul, care nu muncesce, un trădător acela, care risipesce roadele muncii sale.“

Ear' Români cetesc „Tribuna“, pentru-că vreau să li se ăică aceasta cât mai des.

Reforma învățământului în România.

Proiectul consiliului general.

(Urmare.)

Luând odată drept punct de plecare principiul, că ministrul nu poate să-și exercite autoritatea decât prin mijlocirea celor două consilii, consiliul general nu se mai poate uni cu ministrul, deoarece-ce, rămânându-și consecuent, el restrânge pretutindenea drepturile ministrului.

Astfel în capitolul privitor la inspecțiunea scoalelor proiectul de lege pune la dispozițiunea ministrului pe „inspectorii generali“, pe „inspectorii“, pe „revisorii“ și pe „sub-revisorii“, care au să fie numiți prin decret regal, dar' nu hotărăsesc numărul acestor funcționari. Și în adevăr, nici că se poate să hotărât, căți „inspectorii“ și căți „revisorii“ se cer, pentru o bună inspecțiune; aceasta atiră atât dela numărul scoalelor, cât și dela o mulțime de alte împrejurări. Altfel cestiunea e curat bugetară. I-se lasă dar' ministrului puțința de a spori ori scăde personalul potrivit cu trebuințele serviciului și cu mijloacele bugetare ce i-se acordă.

Consiliul general nu voesc însă, ca ministrul să aibă această puțință și de aceea hotărăsesc anume căți inspectorii și căți revisorii au să se numească.

Atunci însă, când e vorba de „plata“, consiliul general pune întregul „personal al inspectoratului“ în „sarcina statului“, pre când proiectul de lege dispune

Foița „Tribunei“.

Un Român în China.

„Voința Națională“ publică următoarea scrisoare:

Peking, 1 Decemvrie 1886.

Domnule director!

Par'că V ăd de aci mirarea D-Voastră când veți primi scrisoarea mea. — O scrisoare din Peking! dela cine?!

Ei, da, o scrisoare din China, și încă dela cine? dela un Român! Dar' V ăveți întreba poate, cum se face că eu, Petre Cernea, Român neaoș născut în Galați, din părinți Români, am ajuns să-mi câștig pâinea tocmai în capitala Imperului-de-Mijloc? Ale lumii valuri! Înainte de a V ăpovesti cum am ajuns aci și ce fac, să-mi dați voe să combat opinia greșită, pe care o au mulți, că Românii nu emigrează și că li-e teamă să se aventureze în țeri străine. Eu cred din potrivă, că Românii sânt un popor eminamente călător și aventuros, începând dela opincă și până la Vlădică. *) Pentru o lume, țeranul francez, belgian sau chinez nu i-ar părea căminul; nu-i ar părea patria, în aceste țeri, decât uvrierii. La noi țeranii emigrează în S ărbia, în Bulgaria, țeranii români din Ardeal emigrează cu sutele în Bosnia

și Hertegovina *), cei din Basarabia se aventurează în Cherson, în Crimea și până în Caucaz, unde formează un centru de vre-o ăice comune curat românesce. Nu V ămai vorbesc de oamenii cu dare de mână din clasele mai înalte, cari călătoresc în fiecare an în străinătate și din cari mulți, foarte mulți se stabilesc în mod definitiv în Paris, în Dresda sau în Geneva. Aceștia emigrează de urît și pentru-că au bani.

Sânt mulți însă din cei săraci, cari emigrează pentru a-și căuta o soarte mai bună și în speranța de a ajunge iute să facă avere. Nu aveți idee, căți Români dela noi, din Ardeal, din Basarabia sau din Macedonia sânt stabiliți prin Egipt, Statele-Unite, India sau China.

Să V ăcitez câteva cifre și câteva nume: În Cairo și Alexandria sânt preste 300 de comercianți români dela noi, din care mulți cu avere; în Magdala (Abissinia) sânt 13 comercianți români. Dealtmintrelea se spune, că Theodoros, fostul rege al Abissiniei, a fost Român, așa încât nu e de mirare dacă se găsesc compatrioți de ai nostri, cari să umble pe urmele lui. Trei ingineri din cei cari sânt întrebuințați la canalul Panamei sânt Români; unul din ei, dacă nu mă înșel, este născut în Craiova. În Iava (insulele Malacie) avem un doctor român, pe dl Ilarion Mitrea; în armata engleză din India, se ăă doi ofițeri români, unul în Calcuta și celălalt în Madras. În New-York se ăă mulți Ro-

mâni; cunoașteți pe unul din ei, dl Miron Velescu, un v ăr al meu, care trimite de acolo în teresante corespondențe „Românului“. Toate aceste le știți, dar' ceea-ce nu știți, e că unul din cei cinci amirali ai flotei chineze Li-Hu-Tchang, e Român de origine, născut în Sulina, și că adevăratul seu nume e Vasile Alexescu. *)

Excel. Sa s'a imbarcat la v ărstă de 13 ani pe un vas englez ca *mousse*; a cetit și a învățat singur și încetul cu încetul prin activitatea și inteligența sa s'a ridicat la rangul de căpitan de vapor, apoi a intrat în marina comercială chineză și pe urmă în marina de războiu percurgând cu repeziune gradele de căpitan de fregată, de corabie, de contra-amiral și de vice-amiral. Astădi Li-Hu-Tchang, care nu e în v ărstă decât de 65 de ani, este mare amiral, are influență la curte, e înșurat cu o Chineză, nepoată a principelui Fu-Lao, preceptorul împăratului, și posedă o avere, care se poate evalua la cel puțin trei sute de mii de funți sterlingi. Excel. Sale datoresc o recunoștință fără margini, căci numai grație ei am ajuns astădi dintr'un necunoscut funcționar al companiei de vapoare engleze Hon-Kong-Mail, proprietar al uneia din cele mai însemnate firme din Peking „Cernea, Tiho et C-nie“, care se ocupă exclusiv cu comerțul de opium.

Eu am părăsit România în 1872, acum cincispre-ăice ani; în acel an eram preceptor în

Focșani. Într'o seară veni la mine un deputat conservator, — pe care nu voi să-l numesc — și îmi ceru să-i împrumut două mii de franci. Refusai. A doua zi deputatul avu o convorbire cu prefectul și preste trei ăile fusei destituit în urma unui schimb de depeșe între prefect și ministrul de finance, ad-interim dl Alex. Labovary, căruia nu știu cum să-i mulțumesc pentru acest mare serviciu ce mi-a făcut, căci dacă nu eram destituit, nu intram în casa de comerț Antonopol din Galați și dacă nu intram la casa Antonopol, nu treceam la compania italiană Rubattino, de aci la Hon-Kong-Mail, capoi la atelierele companiei din Canton și în fine la Peking, unde deschisei cu economiile mele o prăvălie de opium, care grație protecțiunii ce mi-a acordat Excel. Sa, a ajuns să prospereze și să facă afaceri de mai multe milioane pe an. În 1872 eram sărac ca un rac; astădi posed trei case în Peking, o moșie de cinci mii de pogoane în apropiere de oraș și bani albi pentru ăile negre la banca *Stout Ale & C-nie* din Melbourne.

Sper cu timpul să mă întorc în țeară și să-i fiu de oare-care utilitate, grație averii și cunoștințelor ce am dobândit în ale comerțului și ale politice. Grație legăturilor mele cu Excel. Sa am ajuns să cunosc de aproape politica chineză și tactica ambelor partide, care își dispută dominațiunea Chinei.

Înainte de a mă întoarce în țeară, voi căuta din când în când să V ăadresez câte o co-

*) Aserțiunea aceasta e foarte riscată. — Red. „Tribunei“.

*) În Ardeal nu se știe nimica despre aceasta. — Red. „Tribunei“.

ca „sub-revisorii“ să fie plătiți de județe ori de comune.

De asemenea proiectul de lege dispune în art. 33, că „cheltuielile pentru plata personalului didactic pot fi în total ori în parte în sarcina comunei“.

Consiliul le pune pe toate în sarcina statului, care, după ce s'a înființat odată o școală, „este dator a-i asigura mersul prin numirea și înțreținerea personalului didactic“.

În art. 38 proiectul de lege îi dă ministrului dreptul de a ajuta la inspecțiunea școlilor primare cu „câte un Efor luat dintre cetățenii cei mai însemnați și mai luminați, însărcinați în mod gratuit cu priveghierea câte uneia, două sau cel mult trei școli.“

Consiliul general nu-i acordă ministrului acest drept.

În art. 39 proiectul de lege dispune, ca dela 10 până la 15 August să se țină în fiecare-care an conferențe învățătoresci.

Consiliul general cere, ca nu dela 10 până la 15, ci dela 1 până la 15 August să se țină conferențe, apoi adaugă:

„Învățătorii astfel reuniți vor primi dela stat cheltuielile de transport și li se va acorda 2 lei pe zi de fiecare.“

Proiectul de lege hotărăsește însă, ca mai mult de o sută copii să nu poată fi în o școală, ear' consiliul general dispune, ca a doua școală să se înființeze unde sînt mai mult de șeszeci copii.

În art. 42 proiectul de lege dispune, ca la școlile mixte să numească revisorul după propunerea consiliului comunal o femeie, care le va învăța pe copile lucrul de mână și va fi plătită de comună.

Consiliul general o pune și pe aceasta în sarcina statului.

În art. 45 proiectul de lege fixează „salarul primitiv“ al învățătorilor și învățătoarelor dela sate la 70 lei pe lună și le acordă o gratificațiune de 340 lei pe an acelora, care vor avea mai mult ca 50 școlari reguțați.

Consiliul general scade gratificațiunea la 120 lei pe an, dar' urcă „onorarul primitiv“ la 90 lei pe lună.

În art. 47 proiectul de lege ȳice:

„Învățătorii și învățătoarele de clasa cea mai superioară sînt datori a face în fiecare Sămbătă după amiaza câte două ore de conferențe cu absolvenții cursului primar, care nu au împlinit încă vîrsta de 14 ani.“

Consiliul general suprimă acest articol.

În art. 52 proiectul de lege fixează maximul școlarilor unei școli primare urbane la 70.

Consiliul general îl reduce la 60.

În art. 58 proiectul de lege hotărăsește vacanțele școlare.

Consiliul general mai adaugă: „Nu se va ține de asemenea clasă Joile după amiaza în săptămânile, în cari nu va fi nici o serbătoare.“

Vorbind despre personalul didactic al grădinițelor de copii, proiectul de lege ȳice:

„Art. 67. Maximul unei clase de grădiniță de copii este de 70 copii.“

„Fiecare clasă va avea o institutrice și o ajutoare.“

„Salarul primitiv al unei institutrice de grădiniță de copii va fi de 150 lei pe lună, al unei ajutoare de 60 lei.“

„Ajutoarele nu fac parte din corpul didactic și nu au drept la gradațiune.“

Consiliul general în loc de aceasta propune:

„Art. 51. Maximul numărului copiilor admiși într-o grădiniță va fi de 60.“

„Aceștia vor fi împărțiți, după etate, în grupuri de 20 copii; fiecare grup se va afla sub conducerea unei institutrice speciale. Una dintre ele va servi de directoare a grădiniței.“

„Salarul primitiv al unei institutrice va fi de 200 lei pe lună. Directoarea va primi și o diurnă de 50 lei pe lună.“

„Pre lângă fiecare grădiniță se va afla și câte o îngrijitoare de copii. Salarul ei mensual va fi de 70 lei.“

Deosebirea nu e mică. Ministrul cere pentru 70 copii o institutrice cu salar de 150 lei și o îngrijitoare cu 60 lei pe lună, ear' consiliul cere pentru 60 copii trei institutrice cu câte 200 lei, o directoare cu 50 lei și o îngrijitoare cu 70 lei pe lună, toate cu drept de gradațiune. Într'un cas se cer 210 lei pentru 70 copii, ear' în celalalt 720 lei pentru 60 copii.

După toate acestea în art. 98 consiliul general mai propune și „numirea personalului didactic elementar și primar prin concurs.“

Nu vom intra în amănuntele privitoare la aceste concursuri *ad hoc*. — Consiliul cere „patru comisii examinatorii în București, Iași, Craiova și Galați“, constituite „de ministru, după avisul consiliului permanent“, și compuse din câte „trei profesori de cursul superior de liceu“ și câte „doi profesori dela una din școlile normale.“

„Numirea cu titlul provizor se face în baza concursului prin deciziune ministerială, numirea definitivă se dă de drept după o funcționare neîntreruptă de doi ani.“

„Ministrul are dreptul de a înregistra rezultatele concursului și de a ține în evidență pe cei eșiți la concurs, ca să știe, când li se împlinesc cei doi ani, după care are să le dea decretul de numire definitivă.“

Dar' dacă se fac la concurs abateri dela lege ori se comit abuzuri?

În asemenea cazuri ministrul „va cassa concursul, va publica în „Monitorul oficial“ motivele cassării și „va putea da în judecată pe membrii juriului.“

Trecem cu vederea, că abuzurile de felul acesta se pot comite și astfel, că constatarea lor nu este cu puțință și că „motivarea“ în „Monitorul oficial“ adeseori e lucru foarte greu, și întrebăm numai: cine are să judece?

Un juriu compus din profesori trasi la sorți.

După proiectul de lege ministrul poate să „admonesteze“, să dea „avertisment secret“, să „amendeze în folosul

cassei școalelor pe termen de o zi până la o lună“ și să „transfereze“, dar' nu să „suspendeze“, nici să „destituească“. Aceste două pedepse se aplică numai în virtutea sentenței pronunțate de o comisiune ad hoc, compusă din rectorul universității și doi membri ai curții de apel.

Consiliul general nu îi acordă ministrului dreptul de a transfera, ear' comisiunea o înlocuiește cu un juriu compus „din cinci profesori definitivi luați prin sorți“.

Inculpatul are dreptul de a recurge la consiliul permanent, nu însă și ministrul, care nici nu poate să iee parte la ședințele, în care consiliul cercetează asemenea recursuri.

În art. 86 al proiectului de lege i-se rezervă ministrului dreptul de a destitui de-a dreptul pe învățătorii și pe institutorii „condamnați“ pentru crime comune și de a suspenda pe cei trasi în judecată.

Consiliul general suprimă acest articol. În sfîrșit proiectul de lege ȳice:

„Art. 89. Este interzis unui învățător sau institutor a avea sau ține o cărciumă, a exercita vre-un comerț sau vre-o industrie, fie în mod direct, fie în mod indirect. El poate însă exploata averea sa imobiliară.“

„Contravențiunea la prescripțiunile acestui articol este un motiv de destituire a celui vinovat de-a dreptul de către ministru.“

„Învățătorul sau institutorul nu poate ocupa o funcție publică în afară de corpul didactic fără a obține mai înainte autorizația necesară dela ministru.“

Consiliul general suprimă acest articol.

Ne oprim aici.

Din aceste puține specimene de deosebiri cetății noastre vor fi primit fără îndoială convingerea, că una dintre cele mai mari preocupări ale consiliului general este să scază drepturile ministrului, să sporească sarcinile statului, să apere pozițiunea membrilor corpului didactic și să reducă datoriile lor.

Și fără îndoială toate acestea sînt în interesul instrucțiunii, dacă luăm, ca legea dela 1864, drept punct de plecare principiul, că membrii corpului didactic își fac datoria, dacă numai li se dau toate mijloacele și toate lesnirile cuvenite.

Nu acesta e însă principiul, din care pleacă legea nouă.

Revistă politică.

Sibiu, 15 Ianuarie st. v.

Ministrul de finance contele Szapáry se va duce — deocamdată la Viena împreună cu ministrul-president Coloman Tisza, dar' mai târziu, poate singur, dela ministru. Despre criza ce există în ministerul de finance ungar primesc din Budapesta oficioasa „Polit. Corr.“ următorul comunicat: Ministrul de finance contele Szapáry persistă pre lungă inten-

țiunea sa de a demisiona, la cas că bugetul nu se va pune pe bazele ce le dorește el. Portofoliul financelor însă nu a fost până acum de loc oferit unei sau altei persoane; ce e drept, ministrul-president Tisza a avut cu dl C. Széll de repetate-ori convorbiri meritorice asupra situației financelor de stat ungare, fără de a-i oferi însă portofoliul financelor, fiindcă n'a abdis de speranța, că contele Szapáry tot va mai rămâne în funcțiune și fiindcă știe, că dl Széll acum încă nu e inclinat a primi portofoliul. Afirmatiunea foilor maghiare, că dl Széll ar fi declarat, că el sub presidența d-lui Tisza nu ar voi să intre în guvern, e lipsită de orice adevăr. Din contră se asigură, că d-nul Széll, dacă, în urma raporturilor sale personale, ar fi în general aplecat să intre în cabinet, e gata să meargă împreună cu dl de Tisza. Cu o altă persoană politică, afară de dl Széll, ministrul-president Tisza nu s'a mai înțeles în privința portofoliului de finance.

Fiind oficios acest comunicat, nu mai încapem îndoială, că următorul contelui Szapáry are să fie dl Coloman Széll. Cum au stat odinioară finanțele țerii sub acest ministru, o știe ori-ce băiat în Ungaria, — și viitorul va arăta, dacă el va fi de astădată în stare să scoată naia din noianul, în care a adîncit-o contele Szapáry împreună cu colegul seu Coloman de Tisza.

Drept dovadă, cum se face cu un anumit sistem din Berlin dispoziția răboinică și deruta la bursa din Viena, servească următoarele:

La 21 Ianuarie n. adusesse semi-oficiala „Pol. Corr.“ o scrisoare din Berlin, ce a produs în toate părțile mare senzație. În această scrisoare, ce, se înțelege, a fost trimisă la toate foile din Viena, se spun din cuvînt în cuvînt următoarele:

„Francia ia dispozițiuni foarte băteătoare la ochi la granița francezo-germană, pregătindu-se cu o grabă până acum neexplicabilă cu clădirea de mari tabere de barace. Se pare, că guvernul francez nu vooese să facă nici un secret din lucru, deoarece el o mare parte din scîndurile ce se pretind le-a cumpărat din Germania. Rămâne se vedem, dacă guvernul francez poate sau nu să dea o deslușire plausibilă în privința acestor cumpărări mari.“

Cine cunoaște isvoarele, din care își câștigă oficioasa corespondență din Viena scrisorile și cine știe, că această corespondență la nici o întîmplare nu publică nimic fără autorizare, nu se va mai îndoi, că aici se tractează de un sistem formal, de a prelucra opinia publică din Europa. La acest comunicat se poate reduce și scirea ȳiarului englez „Daily News“, că Germania a făcut în Paris remonstrațiuni în privința pregătirilor de războiu franceze.

Din toate se vede, că e mai mare șgomotul ce se face, decât realitatea. Deocamdată nu poate fi altceva, decât o manevră de alegeri în favorul septenatului din Germania. Și scrisorile răboinice ce vin din sus se vor întrece una pe cealaltă,

respondență asupra vieții literare, științifice, sociale și politice a Împărăției-de-Mijloc.

Trimiteți, Vă rog, două exemplare din „Voința Națională“ regulat, unul pe adresa mea și celalalt pe adresa Excel. Sale.

Al D-Vostră compatriot
P. Cernea.

Spice de aur.

Culese de dascălul Ioan P. Lazar.

(Urmare.)

Oamenii cei puternici nu caută nici odată cunoștința celor slabi, decât pentru a vedea lingșitori complasanți, și nimeni nu poate fi complasant, decât lingșind pasiunile bune sau rele ale altora.

Bernadin de Saint-Pierre.

Oamenii cei întru adevăr prosti și cei întru adevăr înțelepți nici când nu sînt stricăcioși. Numai semi-nebunii și semi-înțelepții sînt cei mai periculoși.

Goethe.

A silă pe cineva ca să simță și cugete precum eu, atîta însemnează, căt a voi să dai vulturului cu forța tîrșetatea țestoasei, ear' acesteia iuțea vulturului.

Lavater.

Mai bine sărac și curat.

În viață sîntem datori a spune adevărul.

Humboldt.

Lucrul cel dintăiu și cel mai de lipsă, despre care trebuie învățat copilul, este: ca să știe suporta suferința.

Alexandri.

Încercarea, chiar când nu reușește, este o școală.

I. Hodoș.

Recunoștința e un soi de bir, pe care numai puțini oameni vreau să-l plătească.

Alexandri.

Tăcerea adese-ori dovedește mai mare înțelepciune ca vorbirea.

Alexandri.

Dacă vre-odată acest popor românesc va scăpa de a fi cutropit, va avea o limbă cultivată, o literatură, o istorie, un nume în fine, el le va datori aceste numai femeii române.

Bolintinean.

Spre a cugeta, totdeauna avem timp potrivit; dar' spre a și roști ceea-ce am cugetat — nu totdeauna.

I. P. Lazar.

Geniul, ca să fie deservit, trebuie să aibă suflet de bărbat și inimă de femeie.

Alexandri.

Cine desprețuește izvorul ființei sale, — stă fără de sprigin. Creanga, care însași s'a despăr-

țit de umezeala trunchiului dător de viață, — trebuie să se usuce.

Schakespeare.

Talentul există . . . el este un dar al naturii și e menit a se desvolta cu timpul pentru a crea opere frumoase ce vor înăvuși literatură.

Alexandri.

Trecutul e un izvor, din care sfat și deslușiri totdeauna putem lua.

Alexandri.

De desprețuit este muierea, care, avînd copii, cunoaște supărarea.

Jean Paul.

Fericit este acela, care posedă curagiul de a repăși voios de pe cariera, care i-a întors spatele.

Alexandri.

Cel ce pentru lege, pentru țeară moare Vede a sa moarte ca o serbătoare.

Bolintineanu.

Arborele înțelepciunii îl scutură și cel înțelept și cel nebun. Înțeleptul îl scutură pentru-ca să-i guste fructele; ear' nebunul ca să guste goangele lui.

Alexandri.

Cetesc fătul meu! Înțelepții, care au scris înainte de noi, sînt nise călători, care ne-au precedat în drumul nefericirii, care ne întind

mîna și ne învață să ne unim cu compania lor, pre când toți ne părăsesc.

Bernadin de Saint-Pierre.

Profesorii cei buni fac pe școlarii cei bravi; dar' numai mumele fac pe bărbaii cei mari.

Aimé-Martin.

Viața e prea scurtă, pentru-ca să putem face tot binele, căt îl voim.

Alexandri.

Susține o familie și apoi vei ști ce costă lemnele și pâinea; — crește-ți copii, și vei ști cu ce ești dator părinților tei.

Alexandri.

Omul care e stricat, Nu se teme de păcat.

Alexandri.

Inima sinceră a mamei a creat-o Dumnezeu minunat.

Ammon.

Dela cel-ce se culcă în pat de timpuriu și se școală earăși de timpuriu — averea și sănătatea nu se vor depărta.

Alexandri.

Puiul se poate vedea în ou, — copilul în leagăn.

Alexandri.

De faci astați cuiva bine, Măne dela altu-ți vine.
(Va urma.)

până-ce se vor termina alegerile pentru „Reichstag“-ul din Germania.

Pentru moment mai puțin războinic, dar' pentru viitor mult mai serios stau lucrurile colo jos, în Orientul Europei. Cestiunea bulgară nu merge de loc spre o soluțiune, ce ne-ar îndreptăți să admitem, că cestiunea orientală se desvolaltă favorabil pentru pacea generală.

După o depeșă ce o primesc din Constantinopol foile vieneze, dl Zancoff și-a expus într'un memorandum proiectele sale pentru rezolvarea cestiunii bulgare. Acest memorandum l-a predat marelui Vezir la 20 l. c. n. și conține următoarele: Depășirea și cassarea regentei, deoarece aceea numai pentru cazul minorității principelui e prevădută; formarea unui nou minister sub presidența unui Zancoff-ist și ocuparea portofoliurilor de interne și externe prin Zancoff-isti; chemarea unui general rusesc pentru conducerea ministerului de războiu, dacă se poate chemarea generalului Cantacuzeno; întrunirea unei Sobranie de nou aalese în scopul alegerii de principe și al acceptării candidaturii ruse; amnestie politică generală și restabilirea ofițerilor și funcționarilor ce se află în străinătate din motive politice; concedierea tuturor soldaților, ce și-au servit timpul obligat și suplinirea lor prin soldați de curând recrutați și în sfârșit revisuirea constituției bulgare.

Poarta, se dice, n'ar ave intenția să răspundă la acest memorandum sau să accepte necondiționat toate proiectele ce se cuprind într'insul. Ea îl privește drept un substrat al consultărilor, ce le va ave cu deputațiunea bulgară. Ear' guvernul bulgar e decis să accepte pe unele dintre aceste proiecte, față cu cele mai multe însă se va opune cu toată hotărârea.

După un raport ce primesc din Monastir „Polit. Correspondenz“, acolo petrece de vreo-câta timp agentul comitetului de agitațiune din București, dl Nicolae Armărescu. Se dice, că acela caută atingere cu elemele albaneze ale populațiunii și ar fi promis înființarea de scoale albaneze cu cheltueli românesce. Dl Armărescu voește să meargă și la Ianina, Argyrocastron și Corfu, spre a se pune acolo în legătură cu elementele turco-albaneze ale ligei albaneze de odinioară. Auctoritățile turcesci observă cu multă grijă mișcările d-lui Armărescu.

Dieta Ungariei.

Desbaterea asupra bugetului.

Sedința de Marți, 25 Ianuarie n.

Președintele Toma Péchy deschide ședința casei deputaților la 10 oare înainte de amiază. Se cetescse protocolul ultimei ședințe și se autentifică. După-ce se dau petițiunile înscrise comisiunilor respective, urmează continuarea desbaterei asupra bugetului.

Mihail Dimitrievici nu primesc bugetul, nici vre-un proiect de rezoluție așternut de opoziție. El aparține naționalităților și îndreaptă la proporțiunea abnormă ce există între numărul ce-l reprezintă naționalitățile și între reprezentanții lor în legislațiune. Șese milioane de Maghiari au mai mult ca 400 de reprezentanți, pre când de ce milioane ale populațiunii de altă naționalitate sunt reprezentate numai prin vreo-câțiva deputați. Această anomalie caracterizează întregul sistem de guvernare actual. Statul este acel perfect organism social, care numai atunci poate să funcționeze cu succes, când nu este împedat în dezvoltare nici un organism al seu. La noi însă sunt împedate organismele în dezvoltare. Unde există un deficit cronic de 30 milioane, unde datoriile statului în decurs de 19 ani cresc de la 200 milioane la 2 miliarde, nu poate fi vorba de o regulată funcționare a mașinării statului. Dar' și în toate ramurile vieții noastre de stat întâlnim mereu stări nesăbuite.

Toate calamitățile noastre financiare precum și des-amintita corupțiune sunt a se atribui actualului guvern. Basa, pe care e creat statul acesta, și părțile care îl întregesc, nu se respectă. Ar fi la timp, ca să se convingă oamenii noștri de stat, că așa mai departe nu poate să meargă, și cum a făcut Austria absolutistă, de a rupt-o cu centralizația și germanizarea, așa ar trebui să vadă și Maghiarii, că ei, 6 milioane de oameni, nu pot să stăpânească absolut de ce milioane

de oameni de altă naționalitate. (Reprobări din toate părțile.) Durere însă, membrii acestei case sunt străini acestei vederi, cu singura excepție poate, a deputatului Ludovic Mocșary. (Sgomot în stânga extremă.) Națiunea maghiară e stăpânită de cel mai mare șovinism, ear' acest șovinism se nutrește mai ales prin presa monopolizată de Ovrei. Vorbitorul amintesc opoziția stăruitoare ce au făcut-o mai ales Sârbii năsuințelor centraliste ale Austriei. Dacă nu erau Sârbii, atunci poate și-ar fi succes lui Schmerling ajutat fiind de naționalități să rupă opoziția Maghiarilor.

Lucru ciudat, că tocmai Sârbii s'au luptat mai mult pentru restabilirea constituției, acei Sârbii, care înainte de asta cu 10 până 12 ani au stat față în față cu Maghiarii într'un războiu pe față. Cine cunoaște dispoziția Sârbilor la anul 1848/49, și apoi se gândește, că Maghiarii au nimicit și devastat comunele din Bănat și Bacica (Voci în stânga extremă: Sârbii au comis crimi!) acela se va mira de această schimbare repede a dispoziției. Această schimbare a dispoziției e de a se mulțumi în prima linie lui Svetozar Miletić (Contraștiri în stânga extremă), pe care, drept mulțumită pentru serviciile prestate, l-au băgat în închisoare violând dreptul de imunitate al deputaților, și acolo atâta l-au urmărit cu vexațiuni, încât astăzi este un mort viu. Acest cas îngrozitor, va fi pentru vecinicie un exemplu respingător pentru generațiunea sârbescă mai tineră. Când a început Miletić lupta pentru constituția maghiară, li s'a promis Sârbilor cerul și pământul. Când însă Maghiarii au venit la putere, nu au voit să scie nimic despre cele promise. În condițiile de pace, care Beöthy și Vukovitz le-au pus Sârbilor la 1848, se dicea, că Sârbii își pot formula în limba lor petițiunile lor către regim și către toate auctoritățile civile. Astăzi pretind judecătorii ceruale din cerul, pe care îl reprezintă vorbitorul, ca toate exhibitile să se scrie în limba maghiară. Atunci li s'a promis Sârbilor libera alegere a patriarhului, astăzi patriarhul se numește. Li s'a promis Sârbilor și aceea, că ei vor sta sub conducerea unui Voevod special. Existența graniței militare a fost făcută atârătoare dela voința populațiunii, în actuala eră constituțională nici nu se întreabă Sârbii în cestiune de civilizație. Când ministrul Szemere a așternut legea pentru naționalități, a dis, că cestiunea naționalităților trebuie astăzi rezolvată, încât și Atotputernicul să dică: „Maghiarii au meritat libertatea, căci ei pot să fie drepi față cu celelalte naționalități“.

Legea de astăzi, pentru naționalități este o ironie a egalității naționalităților. Această lege nu s'a întrebuițat încă până în ziua de astăzi în toate părțile ei, precum dl ministru-preșident însuși a recunoscut acum e anul cu privilegiul desbaterii asupra bugetului. Și toată casa a aprobat cele dișe de dl ministru-preșident. Conducătorii opoziției moderate sunt în cestiunea aceasta una cu majoritatea, ear' această consimțire în ceea-ce privește jignirea naționalităților și-o motivează prin considerațiuni față cu unitatea culturii naționale. O unitate politică mai înțelege vorbitorul, că e posibilă, nu însă o unitate culturală, căci mijlocul culturii e în prima linie limba. Cu toate că sunt îndreptățiți la o poziție politică deosebită, Sârbii nu o pretind aceasta. Față cu poziția lor etnografică, au redus Sârbii cestiunea egalei îndreptățiți naționale pe terenul administrativ, înzadar nici acestor dorințe reduse ale Sârbilor nu se dă ascultare. Francisc Deák a voit să mângăie pe Sârbii promițându-le, că după desființarea graniței militare se va forma un comitat curat sârbesc. (Constantin Olay: Când a dis Deák aceasta?) Privatim! (Iaritate generală).

Sârbii nu sunt astăzi ignorați numai ca naționalitate, ci și ca indivizi. Dela diarele politice sârbesci se cere o cautiune îndoită. În justiție Sârbilor nu li se face dreptate, ei sunt preterați la ocuparea posturilor. Și praxa aceasta se observă față cu toate naționalitățile. Studenții sunt alungați, dacă ei în oarele de dispoziție cântă cântări slovâcesci. Nu numai că se desființează „Matica“, ci averea ei privată se predă altor societăți, cari urmăresc tendința de maghiarizare. Astfel în curând își va fi mâncat guvernul simpatile. Devisa cercurilor hotărâtoare de astăzi este negațiunea naționalităților. Și tendința aceasta inspiră toată dieta Ungariei. Nici autonomia bisericească a Sârbilor nu a putut fi regulată în timp de 19 ani, devreme-ce guvernul nu voește să lase libera consultare a congresului bisericesc-sârbesc. Cea mai flagrantă violare a dreptului a fost numirea patriarhului, căci acesta — un băiat de protecție al cercurilor militare din Viena — este urgisit de întreaga națiune sârbescă. Comisarul regesc prescrie congresului ordinea de consultare și pretinde, ca toate proiectele să-i fie mai întâi așternute lui pentru încuviințare.

Sârbii s'au înșelat în nădejdea lor pusă în constituție; ei s'au desmețit și ar preferi un ab-

solutism pe față unui constituționalism aparent. (Nelinește.)

Sârbii credeau, că o Ungarie independentă va ave drept urmare eliberarea de sub jugul turcesc a Sârbilor de preste Dunăre și Sava. Și într'aceasta s'au înșelat. Ungaria ce însăși nu e independentă. Politica externă se formează în Viena. Simpatile Maghiarilor încă nu sunt îndreptate Sârbilor. Când Sârbii din Bosnia s'au resculat în contra Turcilor și Sârbia și Muntenegru au declarat războiu Turciei în interesul lor propriu, atunci Maghiarii și simpatiele lor steteau pe partea Turcului. În sfârșit monarchia a ocupat Bosnia și Hertegovina, spre paguba ei și spre jignirea financelor noastre.

În ultima sesiune a delegațiunilor, contele Andrassy a dis, că țările acele (Bosnia și Hertegovina) au fost o enclavă a monarchiei. Atunci pentru-ce s'a ocupat „sandșac“-ul Novibazar, care este enclavă a Sârbiei și a Muntenegrului? Aceasta dovedește, că ocupația vrea să meargă mai departe, de pildă până la Salonich. În țările ocupate se clădesc voci, și e de minunat, că nimeni nu-și ridică toturi, a în contra acestor cheltueli de prisos, care nimeni nu ni le va înlocui, dacă după săvârșita organizare acele țări vor trece în alte mâini.

În timpul din urmă s'a ivit în cestiunea orientală un nou curent. Devisa e: Confederațiunea popoarelor din Balcani. Vorbitorul nu crede însă în serioșitatea acestui curent, pe câtă vreme Bosnia și Hertegovina se află în mâinile noastre.

Maghiarii, prin manifestațiunile lor incorecte, au slăbit raportul cu Rusia, fără de a se îngrijii, că pentru timp de primejdie să-și afle un nou aliat. (Constantin Olay: Nouă nu ne trebuie!) Vom vedea! Maghiarii doresc războiul pe față cu Rusia, și Sârbii vor aceasta. Dela Budua până la Orșova, fiecare voește războiul cu Rusia. Între Sârbii domnește cea mai mare nemulțumire și poporul cumpenește: este ori nu rezonabil, a-și prăda puterile în lupte parlamentare fără folos. (Nelinește.) Vorbitorul de mult a venit la convingerea aceasta, ear' mandatul de deputat l'a primit numai din acel motiv, ca să arete alegătorilor sei, că față cu majoritatea din dietă e zadarnică rugarea ca și amenințarea. (Nelinește.) Mulți cred, că deputații sârbii opoziționali stau în cale tuturor rezolvărilor afacerilor sârbesci, dar' aceasta nu corespunde adevărului.

Miletić le-a dis Maghiarilor în casa aceasta să aibă de grije ca nu cumva să întâlnească un Napoleon de Nord aici naționalități nemulțumite. (Mare nelinește.) Vorbitorul poate să reproducă aceste cuvinte, căci cestiunea orientală bate deja la porțile monarchiei. Sârbii vor sta liniștiți, ei nu vor organiza trupe în contra statului, ci ei vor aștepta rezolvarea crizei până va sosi un Beust, care va restabili starea normală între naționalitățile statului. „Eu v'aș da sfatul“ — sfârșesc vorbitorul — „să nu lăsați să ajungă lucrurile atât de departe. Astăzi încă D-Voastre aveți puterea în mână. Nu așteptați dar' până va fi sosit momentul ultim, ci căutați de cu bună vreme bunăvoința naționalităților. Vă grăbiți însă, căci poate preste puțin să fie prea târziu. Eusfârșesc cu cuvintele cntelui Anton Széchény: „De s'ar schimba sistemul și statul din nou va înflori.“

Cronică.

Sciri oficiale. Ministrul de culte și instrucțiune publică ungar a întărit definitiv în postul ei de acum pe conducătoarea grădini de copii de stat din Sibiu, Emilia Forster.

Sciri personale. Episcopul ev. Dr. G. D. Teutsch a plecat Marți seara la Pesta, după-cum aflăm din „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt.“

Afaceri de dare. Proprietarii de case și de pământ, ale căror realități sunt îngreunate cu datorii, se fac atenți, că termenul pentru prezentarea fasionării de datorii expiră cu finele acestei luni. În interesul fiecăruia e, de a prezenta fasionările aceste până la 31 l. c. n.

Constituirea camerei comerciale și industriale din Brașov. Ministrul de agricultură, industrie și comerț ungar a dispus o nouă constituire a camerei comerciale și industriale din Brașov, deoarece mandatul actualului colegiu de cameră a expirat deja în Iunie anul trecut.

Reformă în ajustarea sergenților-majori dela infanterie și vânători. Maiestatea Sa a dat o ordonanță, în virtutea căreia sergenții-majori de serviciu (Dienstführende Feldwebel) dela infanterie și vânători au să fie în viitor ad-

justați cu săbii de ofițer și cu revolvare în locul pușcilor cu baionete de până acum.

„Teatrul național“ din Cluj. Foile clujene ne spun, că teatrul maghiar din Cluj nu e în stare să-și plătească actorii, cu toate că primesc o subvenție de stat de 34,000 fl. la an.

Regina României, prin secretariatul ei de cabinet a încuviințat profesorului dela gimnasiul de stat din Sibiu, Geza de Gidofalvy, să publice în traducere maghiară „Poveștile Pelesului.“

Pușca cu repetiție în România. „Pester Lloyd“ primesc din București următoarea scire: Un anumit Lang a sosit de curând la București ca reprezentant al fabricii de puști Wernld din Steyr și a inginerului suprem Manlicher, cu scopul de a recomanda ministrului de războiu român pușca cu repetiție „Manlicher“. Se raportează, că mai multe probe de împușcat s'au făcut cu această pușcă. Dacă rezultatul a fost mulțumitor ori nu, până acum nu se scie, căci ministrul de războiu din România voește să facă probe și cu alte puști înainte de a lua o hotărâre definitivă. Până acum este însă constat, că în decursul anului acestuia se va efectua noua armare a armatei române cu pușca cu repetiție.

Cutremur de pământ. În noaptea înșpre 24 Ianuarie n. s'a întâmplat în Veneția un puternic cutremur de pământ. Pagube nu s'au signalizat până acum.

Din public.)*

Cohalm, 8 Ianuarie 1887.

Onorată Redacțiune!

Prin legile țerii s'a interzis bătaia. Funcționarii dela justiție sunt foarte stricți și grele sunt pedepsele dictate pentru bătaia.

Funcționarul, păzitorul legii însă în prima linie trebuie să păzească legea și să se păzească pe sine de a nu se face vinovat după lege. Cu cât mai mult pedepsește pe un om de rind, cu atât mai condamnabil este funcționarul, când însuși comite călcarea legii.

La noi funcționează ca jude investigator un anume Gyula Iszekutz. Pe lângă alte abnormități acesta își permite și scandale publice, cu toate că este conducătorul puținilor Unguri din Cohalm, cu toate că la viitoarele alegeri crede a birui prin prezența și meșteșugul seu pe opoziție, reușind cu propusul guvernului.

Acest domn Iszekutz, luând parte la banchetul de adio al judeului cercual Andreiu Vén, ținut în 3 Ianuarie înainte de amiază, în însuflețirea sa cea mare și-a permis în fața întregului corp de funcționari dela judecătoria cercuală, preturii, oficiu comunal, oficiu de dare și alți inteligenți a palmui pe oficialul perceptoratului de aici.

Acesta earăși Ungur infumurat, ridică scaunul și numai — mulțumită câtorva funcționari comunal — n'a făcut acela cunoscință cu capul sub judeului Iszekutz.

Scandalul a făcut mare svon între locuitorii pacinici ai orașului nostru, dar' mare este și indignarea, că un doctor juris își permite asemenea extravagante. Videant consules.

Lungu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primesc răspunderea.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Budapesta, 27 Ianuarie n. Casa deputaților. Bugetul de stat pe anul 1887 s'a acceptat cu 261 contra 144 voturi drept basă pentru desbaterea specială.

Budapesta, 27 Ianuarie n. Contrar scirei lui „Pester Lloyd“, după care consilierul de ambasadă Hengelmüller ar fi numit de ambasadă la București, același diar împărășește, că până acum nu s'a hotărât nimic în această privință.

Raab, 27 Ianuarie n. Ministrul Baross s'a ales de deputat cu 765 de voturi.

București, 27 Ianuarie n. Între ministrul de externe Pherikyde și deputatul Fleva s'a întâmplat un duel cu pistoale; cel din urmă a fost ușor atins prin o pușcătură.

Liverpool, 27 Ianuarie n. La alegeri a primit Gladstonianul liberal Neville 3222, Goschen 3211 voturi. Astăzi se va face din nou scrutinul, fiind 9 voturi litigioase.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gernla**.